

Ann-Katrin Adolph vertelt over het herbestemmen van monumenten

Door **Erfgoed Magazine** - augustus 13, 2026

Herbestemmingen en transformaties van monumenten vergen langdurige processen waarbij verschillende partijen betrokken zijn, die uiteindelijk allemaal op één lijn moeten komen. Inmiddels leeft daarbij wel breed de overtuiging dat er ruimte moet zijn voor ingrepen en veranderingen in monumenten, omdat het anders moeilijk is om het erfgoed te behouden, zo zegt directeur Ann-Katrin Adolph van ontwerp- en adviesbureau Hylkema Erfgoed.

Restauraties, transformaties en herbestemmingen vereisen een brede aanpak. “We hebben binnen ons bureau vier teams die interdisciplinair samenwerken en goed op elkaar afgestemd zijn. Het werk begint vaak bij onze bouwhistorici. Daarmee start het hele proces van de projecten, want zij kijken naar de geschiedenis en brengen waarden van het monument in kaart. Onze bouwkundigen nemen vervolgens de technische staat van een gebouw op en kijken naar de mogelijkheden om te verduurzamen. Daarna gaan de ontwerpers mee aan de slag, terwijl een team subsidies en financiën gaat kijken naar de mogelijkheden om dit te financieren.”

Haalbaarheidsonderzoek

Op basis van vooral de bouwhistorische waardenstelling voert Hylkema Erfgoed vaak eerst een haalbaarheidsonderzoek uit. Dat geeft een beeld van wat er mogelijk is qua herbestemming, kosten en exploitatiemogelijkheden. “Met behulp van dit onderzoek stemmen we eerst af met de opdrachtgever en de gemeente. Daarna komt de participatie van de buurt. Dat deden we altijd al, maar met de nieuwe Omgevingswet is dat ook verplicht. We proberen de omgeving zo veel mogelijk mee te nemen met gewenste nieuwe functie en de toekomstige wijzigingen.” Een voorbeeld daarvan is de voormalige Penitentiare Inrichting De Kruisberg in Doetinchem. Architect Sascha Van Esch begeleidt dit project samen met Rachel Mein. Teamleider ontwerp Yasmine van der Hulst legt uit: “Het project is een combinatie van restauratie, transformatie en nieuwbouw. Hylkema heeft begin 2025 samen met Ter Steege Bouw Vastgoed meegedaan aan een tender. Inmiddels is het schetsontwerp bijna afgerond en zal het VO in de herfst opgestart worden. In het gebouw komen 43 appartementen en nieuwbouw op het landgoed. Voor de omgeving betekent dat een verandering. Het was een gesloten terrein dat nu tot leven gaat komen. De buurt is daarbij betrokken en er kwamen veel positieve reacties.”

Ingrepen

“Voor de transformatie hebben we eerst de waarden van het gebouw in kaart gebracht”, zo geeft Adolph aan. “Het is een gebouw uit meerdere tijdperiodes. Het eerste deel stamt uit de 18e eeuw; de vleugels zijn later aangebouwd. Elk deel heeft zijn eigen karakteristieken en waarden. Die blijven behouden. Maar je ontkomt er niet aan om te verduurzamen, in isolatie en installaties. Daarbij zijn ook liften en toegangsroutes nodig voor de appartementen. Dergelijke ingrepen gaat Hylkema niet uit de weg. Het is niet nodig om altijd alles terug te restaureren naar de oorspronkelijke situaties. Maar we doen dat wel met respect voor de historische waarden.” Adolph en Van der Hulst merken dat partijen als erfgoedcommissies daar tegenwoordig wel voor open staan. Adolph: “Er is wel de overtuiging dat we iets moeten doen om het erfgoed te kunnen behouden en te voorkomen dat het op termijn verpaupert. Hylkema verbindt daarbij het verleden met een duurzame toekomst. We hebben goede verstandhouding met onder meer RCE en erfgoedcommissies.”

ERM-gecertificeerd

Van der Hulst: “Het helpt tijdens het proces van herbestemming dat wij een ERM-gecertificeerd en ervaren bureau zijn. Dat wekt vertrouwen. Daarbij hebben we een team dat passie voor erfgoed heeft, wat het proces van participatie en communicatie gemakkelijker maakt.” Participatie en communicatie zijn niet alleen belangrijk bij een herbestemming zoals die van De Kruisberg, maar ook bij restauraties en onderhoudsingrepen zoals die van een gebouw van HKU (Hogeschool voor de Kunsten Utrecht). Dit betreft het gebouw van het conservatorium aan de Mariaplaats 28. Van der Hulst: “Dit project is net afgerond. We hebben onder meer de kapel met glas in lood gerestaureerd, alsmede de binnenplaats. Latere bouwwerken zoals een betonnen galerij uit de jaren 70 zijn verwijderd. Bijzonder spannend voor een restauratiearchitect is dat we bij de uitvoering historische schilderingen ontdekten in de kapel. Onze bouwkundigen meldden dat dan en vervolgens gaan we samen kijken wat de waarde er van is en hoe we daar mee om kunnen gaan. Voor het proces kan het echter een vertragende en kostenverhogende factor zijn.”

Wat het project extra gecompliceerd maakte, was zowel de functie als de locatie van het gebouw. Adolph: “Het conservatoriumgebouw bevindt zich midden in de Utrechtse binnenstad. Uitvoerend werk kan alleen binnen de vakantieperiode plaats vinden om geluidsoverlast voor de musici te voorkomen. Dat vereist afstemming en medewerking van alle partijen, inclusief vergunningverlening door de gemeente. Goede afstemming met de uitvoerende partij is essentieel, met tegelijk uitleg aan de buurt waarom er een steiger komt te staan. Zelfs de plek van de schafteket moet vooraf bekeken worden, zodat die niet op bijvoorbeeld een route van de vuilniswagen komt te staan.”

Belangrijk voor Hylkema Erfgoed is het evalueren van projecten. Van der Hulst: “We evalueren al tussentijds voor afloop van de projecten, maar houden na afloop ook een tevredenheidsonderzoek. Op die manier kunnen we als organisatie blijven werken aan onze processen. Met als resultaat een mooi monument, een tevreden eigenaar en een buurt die zich gehoord voelt.”

Erfgoed Magazine